

б) пространственная однородность.

Все перечисленные выше моменты мы постарались учесть в своем экспериментально – фонетическом исследовании просодических характеристик текстовых связей. Основная задача эксперимента состояла в том, чтобы, выявив особую и подчас самодовлеющую роль просодии в организации устного текста, обосновать специфику ее участия в передаче разнородной информации, которую несет текст в целом.

Мы выдвигаем гипотезу о том, что устные тексты с практически одинаковым вербальным корпусом и стилистически нейтральные с точки зрения употребляемой лексики и грамматики, можно при помощи одной только просодии отнести к различным стилистическим типам. Нам представляется, что на таком материале, где функции просодии в передаче семантической и топологической информации можно искусственно вычлени для экспериментального изучения, удобнее всего показать роль просодии в осуществлении связности, целостности и завершенности текстов различных типов.

ДЕЯКІ МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ

В.В. Саєнко, ст. викладач ПДТУ

Музична педагогіка, так само як і інші напрями педагогічної науки, спирається перш за все на філософський методологічний фундамент. Проте, будучи загальною методологією, філософія не виключає і не заміняє методології інших наук. І перш за все не заміняє методології такої науки, як естетика, унікальність якої в тому, що вона утримує в полі своєї уваги одночасно естетичний аспект явищ природи, суспільства і людської діяльності. Естетика пізнає і узагальнює закони співвідношення форми і змісту, що народжує в людині емоційний відгук і естетичне відношення до реального світу. Дане визначення естетики як науки, природно, включає вивчення художньої, творчої діяльності людини, раніше всього мистецтва.

Художня діяльність є вища форма прояву естетичного відношення людини до дійсності. Для повноцінного естетичного відношення до дійсності і мистецтва необхідна художньо-естетична освіта, розвиток специфічних психічних процесів, активізація сприйняття, уяви, мислення, властивих естетично розвиненій особі.

Найважливішим елементом естетичної свідомості є художньо-

естетичне сприйняття. Сприйняття – початковий етап спілкування з красою дійсності і з мистецтвом. Від його повноти, яскравості, глибини залежать все подальші естетичні переживання, формування художньо-естетичного ідеалу і смаку. Характеризуючи сприйняття із загально-естетичних позицій, необхідно також зупинитися на специфіці музичного сприйняття і на його характеристиці з погляду музичної психології. Як відомо, саме психологія музичного сприйняття є найбільш розробленою областю музичної психології.

Всі сучасні дослідники проблем музичного сприйняття виходять з того факту, який встановив видатний музичний психолог Б.М. Теплов: основним змістом музичного твору є відчуття і емоції. Ця достатньо очевидна думка разом з тим потребувала спеціальних доказів, оскільки існувала і інша точка зору, що належить відомому музикознавцеві Э. Гансліку, згідно якої музика – це лише гра звуків і що за цими звуками не може бути ніякого змісту. Ганслік абсолютно мав рацію, коли відзначав, що зміст музики неможливо точно передати словами. Але, як справедливо указував Б.М. Теплов, «...емоційний зміст достовірно великого твору музики здійснений безумовно. «Невизначеним» є лише його словесний опис». Важливим висновком Б.М. Теплова, що стосується сприйняття музики, з'явилося положення про те, що у всій глибині і змістовності воно можливе тільки в контексті інших, що виходять за межі музики, засобів пізнання. Сприйняття завжди пов'язане з осмисленням і усвідомленням того, що людина бачить, чує, відчуває. Проте процес сприйняття художнього твору і його пізнання не чистий логічний акт, а скоріше емоційно відчувати його зміст, і тому закони логічного сприйняття при всій їх важливості мають підлегле значення. То, як чоловік сприймає мир, залежить не тільки від властивостей спостережуваного об'єкту, але і від психологічних особливостей самого спостерігача, його життєвого досвіду і темпераменту.

Коли чоловік пізнає навколишній світ, він не тільки включає в цю діяльність розумові процеси, але і свої відчуття і емоції, за допомогою яких розкривається його власне, суб'єктивне відношення і до світу, і до себе. Що стосується музики, специфіка якої якраз і полягає в передачі змісту через емоції, то про цю особливість музичного мистецтва говорили ще стародавні греки. Для стародавніх греків – Арістотеля, Платона, піфагорійців – музика була засобом, який врівноважував зовнішню сторону життя з психологічним станом самої людини. У такому ж плані про призначення і можливості музики міркували і прихильники теорії афектів, вважаючи, що музика здатна виразити всі душевні стани людини. Дослідники теорії афектів встановлювали, за

яких обставин потрібно використовувати ті або інші способи музичного виразу, щоб порушити в слухачах ту або іншу емоцію. Даний взаємозв'язок знайшов безпосереднє застосування в музичній педагогіці. Результати естетичного сприйняття через естетичне переживання і емоції закріплюються в естетичному відчутті. Причому естетичне відчуття, на відміну від естетичних переживань і емоцій, сформувавшись, закріплюється в спеціальному фізіологічному механізмі, що забезпечує постійне функціонування цієї освіти.

Окрім опори на основні категорії естетики і фундаментальні положення музичної психології, наукове дослідження по музичній педагогіці повинне також спиратися на досягнення музикознавства, що розкриває специфіку музики як виду мистецтва.

Як і всі інші види мистецтва, музика узагальнює. Вона передає осмислені відчуття, виділяючи в них головне, зіставляючи їх не тільки по безпосередній течії, але і по смислового змісту, розкриваючи в цьому зіставленні ще глибший сенс, утілюючи ту, що реалізовується в логіці музичного розвитку, в музичній драматургії художню ідею.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.

О.В. Шаповалова, доцент ПДТУ

Термін "педагогіка" Др.Гр.("дітоводіння"). Педагог - наставник дітей.

Предмет музичної педагогіки, виховання людини в сфері прилучення її до музики як мистецтва. Основні поняття (категорії) музичної педагогіки, як і в загальній педагогіці: розвиток, освіта, навчання, виховання (в спеціальному і широкому смислі).

1. Розвиток - процес становлення особистості як музиканта в широкому смислі (непрофесіонала, але знавця музики) і музиканта як професіонала, (що робить певний внесок у функціонування і розвиток музичного мистецтва).

2. Освіта - це процес і результат оволодіння учнями, студентами системою музичних знань і художньо-пізнавальних умінь, навичок та формування на їх основі світоспоглядання, моральних, інших якостей особистості, розвитку її творчих сил і здібностей.

3. Навчання - цілеспрямований процес взаємодії учителя і учня, в ході якого здійснюється музична освіта людини.